

"Latvijai" (vāc.)

10. (1209).

1966.g. 12. III.

213

Novants

Kārlis Draviņš

Jaunas publikācijas par baltu tautu
pagātņi un valodu.

Zviedrijas Lundas universitātes Slavu (un baltu) valodu institūts nupat reizē laidis klajā izdevuma Sprāklīga Bidrag 21. un 22. sējumu. Pirmajā no tiem, blakus rakstiem par Japānas ainu valodas problēmām un ungāru valodniecības attīstību, uzejams Dr. J. Naļepas pētījums (poļu valodā) par baltu (jatvingu) cilti polekšāņiem, sniedzot arī viņu agrākās dzīves ~~mitas~~ telpas karti. ^{Tālākā} ~~Nākamā~~ rakstā K. Draviņš, dibinādamies uz vecajiem vietu vārdiem un citām ziņām, raudzījies nosacīt, kur kādreiz bijusi Kurzemes lībiešu rietumu un austrumu dialektu senā robeža. Pēc autora domām tā gājusi no Dižirbes uz Spārnes ezera austruma krastu un tālāk pa Kalešu mežiem uz Abavu, aiz kuŗas sākušies kuršu apdzīvotie novadi.

Rakstu krājuma Sprāklīga Bidrag 22. sējums publicēts ar apakštitulu Miscellanea polonica ^{gandrīz} (turpat arī visi raksti ^{ir} poļu valodā), taču tanī skarti arī daudzi baltu valodniecības un vēstures jautājumi. Tā prof. K.O.Falka ^{pētījumā} rakstā tīrziņāti sastopamie lietuviešu vārdu slavizācijas veidi; viņš arī rakstījis par vairākiem senās jatvingu zemes baltiskajiem vietu (ezeru) vārdiem. Līdzīga rakstura darbs (par Vigru ezera nosaukumu) ir Dr. J. Naļepam; pēdējais sniedzis arī pētījumu par pašas jatvingu cilts vārdu (The Name of the Jatvings). Tālāk G.Ulsons (Olsson) referējis par zvejas laivu vārdiem Suvaļku apgabālā, bet

Eiropas zemju nosaukumu rakstība dažādās valodās, par ko katrs pats viegli var pārliecināties, kādā lielākā bibliotēkā pārlūkodams dažādās zemēs izdotus ģeografijas atlantus. Kādās tikai variācijas neuzejam, piem., Holandes, Spānijas, Ungārijas, Zviedrijas, Kombodžas, Mozambikas, Meksikas u.d.c. ^e vītu nosaukumiem!

Mūsu valoda šinī ziņā nav vienīgais izņēmums visā pasaulē, tāpēc mēs arī turpmāk rakstīsim un runāsim nevis Polska, Norge vai Suomi, bet gan Polija, Norvēģija un Somija, nevis Costa Rica, bet Kostarika, nevis Great Britain, bet Lielbritānija, nevis Bar-le-Duc, bet Barledika u.tml. Tas pats sakāms par dažādiem pilsētu nosaukumiem - rakstīsim un runāsim nevis Zūrich, Köln, Warszawa, bet Cīriche, Ķelne, Varšava, jo tā būs sekotāju mūsu valodas izrunas un rakstības tradīcijām.

No otras puses - ir taisnība tiem, kas norāda, ka tā daudzkārt paliekam neziņā, kā svešās vietās (resp. personas) vārdu raksta oriģinālvalodā. Tas dažkārt var radīt lielas grūtības. Līdzīgos gadījumos vienmēr derīgi sekot prof. J. Endzelīna ieteikumam: tādu svešu vārdu kādā rakstā pirmo reizi pieminot, aiz tā iekavās pievienot oriģinālrakstības formu, piem., Kopenhāģena (København), Ķijeva (Kyiv), Vīne (Wien), Ajakučo (Ayacucho), Lečverta (Letchworth), Helifeksa (Halifax) u.tml. Tā rīkodamies, rakstītājs dažkārt būs labi pakalpojies tiem, kam viņa raksts vienā vai otrā ziņā var būt nozīmīgs.

G. Jauģelis publicējis divus 17. gadsimta Polijas dokumentus, kas satur arī baltiskus vietu un personu vārdus (tā kādreizējo purva rūdas racēju un darvdeģu reģistrs). Krājuma pēdējā rakstā J. Naļeņa par jaunu pievēršas vecajiem jatvingu zemes vietvārdiem; dažādos salīdzinājumos izmantoti arī lietuviešu un latviešu valodas fakti.

Vēl citi pētījumi par baltu (jatvingu) vietvārdiem u.c. valodas problēmām gaidāmi nākamos Lundas universitātes Slavu valodu institūta izdevumos.